

Міністерство освіти і науки України
Харківський обласний відділ Українського Географічного товариства
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Белгородський державний університет
Харківська обласна станція юних туристів

РЕГІОН - 2009:

СТРАТЕГІЯ ОПТИМАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(5–6 листопада 2009 року, м. Харків)

Харків
2009

Редакційна колегія: **В.С. Бакіров**, д.соц.н., проф. (голова редакційної колегії), **К.А. Немець**, д.геогр.н., проф. (заступник голови редакційної колегії), **А.П. Голіков**, д.геогр.н., проф., **С.І. Іщук**, д.геогр.н., проф., **К.В. Мезенцев**, д.геогр.н., проф., **Л.М. Немець**, д.геогр.н., проф., **Я.Б. Олійник**, д.екон.н., проф., член-кор. АПН України, **О.М. Петін**, к.геогр.н., проф., **В.А. Редіна**, к.пед.н., доц., **І.К. Решетов**, д.геол.-мін.н., проф., **О.Г. Толчієв**, д.геогр.н., проф.

Адреса редакційної колегії: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, пл. Свободи, 4, м. Харків, 61077, к. 3-62, тел. 8(057) 707-52-74, e-mail: ggfekononm@yandex.ru.

Друкується за рішенням вченої ради геолого-географічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 1 від 23.10.2009 р.).

Регіон–2009: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (5-6 листопада 2009 року, м. Харків) / Гол. ред. колегії В.С. Бакіров // РВВ Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Харків, 2009. – 473 с.

Тексти представлено у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

З М І С Т

Кулешова Г.О. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ З РОСІЙСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ	298
Мархонос С.М. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ, ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРАЦЕРЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ	302
Немець Л.М., Моштакова Н.В. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	304
Немець О.К., Пересічанський М.К., Сегіда К.Ю. МІСЦЕ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ СЕРЕД РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	311
Олійник В.Д. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОЗНАК ДЕПРЕСИВНИХ ТЕРИТОРІЙ	314
Отечко С.А ОСОБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	317
Пилипенко І.О. ПЕРИФЕРІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ГЕОПРОСТОРУ: ДЕФІНІЦІЇ ТА ДЕЛІМІТАЦІЯ	320
Питуляк М.Р., Питуляк М.В. АГРОПОТЕНЦІАЛ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ	323
Підставка Р.В. ІНФРАСТРУКТУРА РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ (НА ПРИКЛАДІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА «ЗАМКИ ТЕРНОПІЛЛЯ»)	327
Рудакевич І.Р. СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ ЛОГІСТИЧНИХ ТЕРМІНАЛІВ У ВЕЛИКИХ МІСТАХ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ	330
Сегіда К.Ю. СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАРОДЖУВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	332
Слоньова Т.І., Чикіна Ю.Ю. СТРУКТУРНІ ТА ДИНАМІЧНІ ЗМІНИ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ МІСТА ЛУГАНСЬКА	335
Стецько Н.П. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	339

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Немець Л.М., Моштаківа Н.В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Бібліотеки в різні історичні періоди набували специфічних ознак у відповідності з вимогами часу. Кожний період розвитку суспільства вносив ті чи інші зміни в систему функціонування бібліотек, змінюючи пріоритети, але основна мета їх діяльності – повнота та оперативність інформації для задоволення потреб населення – була завжди актуальною.

Протягом майже 170-річної історії системи бібліотек Луганщини можна виділити декілька періодів, що характеризуються значними змінами в їх діяльності по обслуговуванню соціального замовлення [4]

Перший період – період започаткування бібліотек міста Луганська та області (кінець XIX – початок XX ст.). Відомо, що на початку XX ст. в Луганську працювали міська громадська бібліотека, бібліотеки гірничо-комерційного і професійного клубів, патронного заводу і заводу Гартмана, земська бібліотека для службовців у земстві. Значним фондом славилась приватна бібліотека пані Хмельницької. Крім того, власні бібліотеки мали деякі підприємства і великі склади, зокрема Луганський казенний винний склад.

Найстарішою ж бібліотекою міста є бібліотека ливарного заводу. Дослідники історії підприємства вважають датою її народження березень-квітень 1827 р., що підтверджує майже двохсотрічна історія заводу і документи обласного архіву.

Доступною для всіх верств населення була безкоштовна земська народна бібліотека-читальня на Гусинівці. Ця бібліотека й започаткувала сучасну Луганську обласну універсальну наукову бібліотеку ім. М. Горького. На жаль, точна дата народження Гусинівської бібліотеки невідома. В різних архівних джерелах вона називається по-різному: від 1896 до 1900 рр. Про долю Кам'янобродської бібліотеки, яку з Гусинівською поєднувала єдина рада, відомо тільки те, що в 1904 р. вона була переведена в с. Петропавлівка [2].

Процес створення бібліотечної мережі на території Луганської області розпочався трохи пізніше - в другій половині XIX століття. Помітна роль в організації загальнодоступних бібліотек для народу належала губернському, Слов'яносербському та Старобільському повітовим земствам, різним товариствам та ліберальній буржуазії. Саме за їх участі в квітні 1882 року в слободі Ровеньки, що входила до Міуського округу, при Ровеньківському двокласному училищі була створена «шкільна-народна» бібліотека. В 1891 році на кошти Слов'яносербського земства створена бібліотека в селі Кримське. Це й були перші бібліотеки на території Луганської області [6].

Пізніше, в 1897 році, за постановою сесії Слов'яносербського повітового

земства при управі створюється комісія, завданням якої була організація в населених пунктах народних бібліотек-читалень. В 1898 році були відкриті п'ять перших бібліотек. В цілому, з 1896 по 1905 роки Слов'яносербським земством при підтримці губернського земства в повіті було відкрито 17 бібліотек-читалень. В історичних джерелах це десятиріччя називалося «замечательным» [6].

Створенню загальнодоступних бібліотек у сільській місцевості сприяли також товариства поширення грамотності серед народу. Першою установою, відкритою в 1896 році відділенням Харківського товариства поширення грамотності, була безкоштовна народна бібліотека в селищі Старобільському (зараз м. Старобільськ). Харківським товариством у 1897 році була також започаткована бібліотека в Біловодській слободі.

В 1899 році земством були відкриті ще дві бібліотеки-читальні: в селах Лозовій Павлівці (нині м. Брянка) та Чорнухине, а в 1900 році - в селі Макарів Яр (нині с. Пархоменко).

За допомогою Старобільського повітового земства в 1900 році була заснована бібліотека в Новопокровській слободі. В серпні цього ж року харківський губернатор затвердив статут бібліотеки Покровської слободи Куп'янського повіту (нині Троїцький район).

Процес створення та розвитку народних бібліотек, що розпочався в кінці XIX століття, тривав і на початку нового століття. В 1901 році була відкрита бібліотека в селі Білому, в 1902 році не відкрита жодна, а в 1903 - п'ять: у селах Хорошому, Мало-Вергунці, Мало-Іванівці, в Черкаському та Нижньому. В 1904 році організовані бібліотеки в селах Ольховатці та Ілрії. В 1907-1908 роках відкрилися бібліотеки-читальні в селах Красний Кут та Фащівці [6].

В 1909 році за сприянням Харківського товариства поширення грамотності серед народу з дозволу губернатора була започаткована бібліотека-читальня в селищі Білолуцькому.

Наступного року перша бібліотека-читальня з'явилася в селищі Рудник Голубівський (нині м. Кіровськ).

В 1911 році відкрилися бібліотеки в селах Городище, Георгіївка, Єленівка, Орлівка та Успенка. В 1912 році почали своє існування бібліотеки-читальні в селах Орхівка та Єлізаветівка, а в 1913 - в селі Новосвітлівка. В доповіді Старобільської земської управи в 1913 році згадується про існування бібліотеки в Міловому [6].

Відомо, що до першої світової війни в Слов'яносербському повітовому земстві працювали 30 безкоштовних народних бібліотек-читалень. На початок 1912 року їх сумісний книжковий фонд налічував до 40 тис. примірників. За кількістю читачів лідирували Городищенська (818), Краснокутська (275) та Петропавлівська (279) бібліотеки. Найменшу кількість читачів мала Орлівська бібліотека (62). За кількістю виданих книг попереду була Краснокутська (3087), останньою - Олексіївська (383) бібліотека-читальня.

Більшість народних бібліотек розміщувались у приміщенні шкіл, деякі - в

найманих квартирах. Кошти на утримання бібліотек-читалень були мізерними. І все ж, поява в населених пунктах бібліотек та хат-читалень мала безперечно позитивний вплив на загальний розвиток освіти і культури. Бібліотеки постачав книгами губернський книжковий склад, створений у грудні 1897 року [6].

Другий період – період створення розгалуженої мережі хат-читалень (передусім в сільській місцевості); розвиток, становлення бібліотек і створення умов для їх функціонування (друга половина 20-х – початок 40-х рр. ХХ ст.). Після 1925 року, з остаточним встановленням радянської влади в Луганському окрузі, розширюється мережа шкіл, збільшується кількість учнів у них, створюються сільські будинки, а при них - хати-читальні. В селищі Попасна (зараз м. Попасна) перший робітничий клуб з хатою-читальнею відкрився в 1923 році, а в 1929 році збудовано будинок культури залізничників з самостійною бібліотекою і читальним залом. В цьому ж році започаткована хата-читальня в селищі Новописков, яка згодом стає самостійною бібліотекою. В селищі Троїцьке перша хата-читальня створена в 1925 році, а в 30-х роках вони були майже в усіх селах Троїцького району. На кінець 1925 року діяли ще дві бібліотеки в м. Красний Луч.

На 1 грудня 1925 року в Луганському окрузі, що об'єднував 13 районів, було зареєстровано 93 бібліотеки та 100 хат-читалень з книжковим фондом 133589 книг. Найбільше бібліотек було в Алчевському та Слов'яносербському, а хат-читалень - в Лозово-Павлівському, Новосвітлівському та Успенському районах. 50 пересувних бібліотек («пересувок») забезпечували книгами різні організації, підприємства та робітничі околиці. В бібліотеках Старобільського округу було більше ніж 57 тис. книг і працювали 52 хати-читальні [6].

Основними завданнями бібліотек були політико-просвітницька діяльність, що здійснювалася в той час на чітких ідеологічних засадах, і робота з ліквідації неписьменності. Директивами п'ятирічного плану передбачалося розширити мережу ліквідаційних пунктів неписьменності (лікпунктів) на 65 тис. чоловік, а на території кожної сільської ради мала бути політосвітня установа з бібліотекою. Саме в цей час був створений Луганський робітничий університет Його утримання, а також утримання Луганської центральної бібліотеки було однією з найбільш важливих справ [6].

В 30-ті прийнято ряд важливих урядових документів щодо поліпшення бібліотечної справи, зокрема постанова ЦВК СРСР від 27 березня 1934 року «Про бібліотечну справу в СРСР». Було започатковано створення самостійного пересувного фонду для обслуговування підприємств та колгоспів бібліотеками-«пересувками».

В липні 1934 року Луганська міська рада прийняла постанову «Про перереєстрацію бібліотек Луганського району». Реєстрації підлягали всі бібліотеки з фондом понад 100 книг.

В ці ж роки створюються Свердловська (1930 р.), Кадіївська (1933 р.), Краснодонська (1936 р.) міські бібліотеки, Слов'яносербська (с. Фрунзе, 1935 р.), Марківська (1935 р.) та Перевальська (1938 р.) районні бібліотеки. А в

селищі Попасна в 1937 році функціонували вже 2 бібліотеки - для дорослих і дітей [6].

Відзначається деяке покращення матеріальної бази бібліотек. Після утворення колгоспів у селах почали будувати клуби, а в них відводили кімнати для бібліотек. В містах бібліотеки часто розташовувалися в робітничих клубах при підприємствах.

Згідно указу Президії Верховної Ради СРСР від 3 червня 1938 року в результаті розділу Донецької області була створена Ворошиловградська область. Ворошиловградська центральна міська бібліотека була перетворена на Ворошиловградську обласну бібліотеку ім. М. Горького. Була створена також Ворошиловградська обласна бібліотека для дітей.

Третій період – воєнний та повоєнний – період відновлення бібліотечної мережі області (40 – 50-ті рр. ХХ ст.). Культурне будівництво в області було зупинено Другою світовою війною. За цей час всі бібліотеки припинили своє існування, окремі приміщення були знищені. З 873 масових бібліотек з книжковим фондом 2,1 млн. примірників, що функціонували на початок 1941 року, 463 було зруйновано. Та бібліотеки не припинили своєї діяльності. На лінії фронту створювались «пересувки», за окремими запитами книги надсилалися до військових частин. В госпіталях для поранених культпрацівниками проводилися голосні читання і бесіди.

Після визволення населених пунктів області бібліотеки практично створювалися заново. Так, на 15 березня 1945 року була повністю відновлена довоєнна мережа районних та міських бібліотек - 38 з книжковим фондом 227338 примірників. З 1946 року розпочинають свою історію бібліотеки м. Северодонецька. 8 березня 1943 року відновив свою роботу читальний зал обласної бібліотеки ім. М. Горького.

Про велику увагу до відновлення та розвитку мережі бібліотек області свідчить постанова сесії обласної ради «Про стан бібліотечної справи в районних і міських бібліотеках області», яка визначала основні напрямки розвитку бібліотек, зокрема, відновлення довоєнної мережі бібліотек та поповнення їх книжковими фондами, особливо періодичними виданнями.

В 40-і роки розпочала формуватися мережа дитячих бібліотек. До війни вони працювали тільки в Луганську, Ровеньках, Біловодську, Перевальську та Попасній. Першою після війни відкрилася Кременська дитяча бібліотека (1946 р.). З 1947 до 1949 рр. створюються бібліотеки для дітей в Кадіївці (нині м. Стаханів), Алчевську, Краснодоні, Красному Лучі, Лисичанську, Рубіжному, Антрациті, Краснодонському районі, Марківці, Міловому та Станиці-Луганській [6].

50-ті роки характеризуються подальшим відновленням і розвитком мережі масових бібліотек. В цей період вирішувалося завдання по створенню державних стаціонарних бібліотек у кожній сільській раді. В результаті, збільшення кількості масових бібліотек в області з 166 в 1945 році до 1308 в 1950 році відбувалося, в основному, за рахунок відкриття сільських бібліотек.

Інтенсивно цей процес відбувався в Троїцькому, Лутугинському, Слов'яносербському, Свердловському, Старобільському, Новопсковському, Попаснянському та деяких інших районах. Крім того, в усіх районних бібліотеках на той час були пересувні фонди [6].

Четвертий період – створення єдиної бібліотечної системи Луганської області (упорядкування та централізація), зміцнення матеріальної бази бібліотек (60-ті – кінець 80-х рр. ХХ ст.). З кінця 50-х років розпочалася робота по вдосконаленню системи бібліотечного обслуговування, створення єдиної мережі бібліотек. Цей процес тривав до середини 70-х років. Упорядкування мережі велося шляхом переміщення, об'єднання бібліотек, реорганізації приклубних та громадських бібліотек у філії, організації пунктів видачі, «пересувок», книгоношення. Так, в населених пунктах з кількістю жителів понад 500 осіб обов'язково мала працювати стаціонарна бібліотека; від 200 до 500 - організовувалися філії, від 100 до 200 - пункти видачі. Дрібніші населені пункти обслуговувалися «пересувками» та книгоношенням. В результаті, на початок 1970 року населення області обслуговували 2 обласні, 27 районних, 84 міських, 55 дитячих, 394 сільських бібліотеки з загальним фондом 4 млн. 700 тис. примірників [6].

Незважаючи на інтенсивну роботу бібліотек із залучення читачів (подвірні обходи, залучення читачів під час переглядів літератури, днів інформації), відсоток охоплення населення області книгою залишався значно нижчим від загальноукраїнського показника - 57,2 %.

В 70-х роках значно поліпшилась матеріальна база бібліотек. Особливо відчутним це було в сільських бібліотеках Марківського, Кременського, Біловодського, Станічно-Луганського та Краснодонського районів. Колгоспами зводилися будинки культури, де обов'язково було приміщення бібліотеки. За рахунок бюджетних коштів інтенсивно поповнювалися книжкові фонди, показник охоплення населення літературою досяг 71,5 % [6].

Продовжувалася робота з упорядкування мережі бібліотек. В результаті прийняття облрадою та облпрофрадою постанови «Про впорядкування, подальший розвиток мережі масових бібліотек і покращення бібліотечного обслуговування міського населення області» до кінця 1975 року було відкрито 24 бібліотеки, 16 дитячих відділень при масових бібліотеках, реорганізовані й об'єднані всі невеликі бібліотеки, створені нестационарні пункти-філіали, пункти видачі і «пересувки», розширені й надані приміщення для 101 бібліотеки.

Таким чином, період 50-70-х років ХХ ст. був важливим етапом бібліотечного будівництва в області, етапом створення єдиної мережі бібліотек.

З 1975 по 1980 рр. була проведена централізація бібліотек області, в результаті якої створена єдина система бібліотечного обслуговування у вигляді централізованих бібліотечних систем (ЦБС). Населення області обслуговували 616 державних бібліотек, з них - 3 обласні, 13 центральних міських, 16 центральних районних, 505 бібліотек-філій, 17 дитячих бібліотек. В багатьох

ЦБС були бібліобуси, що обслуговували читачів на 48 стоянках. Вирішувалися питання телефонізації бібліотек, обладнання їх розмножувальною технікою. Широкого розмаху набула інформаційна робота з використанням єдиних фондів ЦБС [6].

В цей період значна увага зверталася на забезпечення потреб молоді, а в 1980 році створена обласна бібліотека для юнацтва.

Друга половина 80-х та початок 90-х років характеризувалася урізноманітненням роботи бібліотек усіх ланок, пошуком нових форм бібліотечної діяльності. На організацію обслуговування читачів у цей період впливають розвиток інформаційних потреб населення, інтелектуалізація та інформатизація суспільства. Активізуються краєзнавчі та народознавчі аспекти обслуговування читачів. Пріоритетним напрямком визнається робота, спрямована на духовний розвиток людини, популяризацію української книги, національної історії, культури.

П'ятий період – кризовий період розвитку бібліотек Луганщини (90-ті рр. ХХ ст.). З 1991 р. розпочався складний період в історії бібліотек Луганщини, обумовлений, головним чином, соціально-політичними змінами в державі. Інтелектуальна та економічна криза поставила бібліотеки на грань виживання. З'явилися тенденції до зменшення обсягу надходження нової літератури через недостатнє фінансування. Так, в 1996 році 11 районних ЦБС з 18 зовсім не одержували літератури, а села Свердловського та Лутугинського районів не одержували ні газет, ні журналів. Частка видатків держбюджету на фінансування бібліотек скоротилася із приблизно 2 % у 1992 році до 0,5 % в останні роки.

Зазнала змін і мережа бібліотек. Якщо на початок 1990 року функціонували 2016 бібліотек, то на початок 2009 року їх залишилось 1538 (за рахунок передусім профспілкових та технічних бібліотек). Так, станом на 1.01.2009 р. в області існувало всього 45 профспілкових бібліотек, а в 1992 їх було 226. Намітилася тенденція до зниження кількості читачів, зміни їх складу. Відбувається відтік кваліфікованих кадрів із сфери виробництва, освіти, науки. Сталися негативні зміни в загальній системі обслуговування читачів.

Після запровадження нормативів забезпечення бібліотеками та клубними закладами (Постанови Кабінету Міністрів України від 30.05.1997 року № 510 «Про мінімальні соціальні нормативи забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні» та від 12.11.1998 року № 1175 «Про нормативи забезпечення населення клубними закладами» [3]) відбулося упорядкування мережі бібліотек. Наслідками упорядкування мережі є новітні форми існування бібліотечних закладів: бібліотека-клуб, бібліотеки сімейного читання, діяльність яких орієнтована в основному на задоволення потреб сільських мешканців в доступній інформації. Так, на 1.01.2009 р. в Луганській області працювало 2 бібліотеки-клуби (в ЦБС м. Ровеньки), 12 бібліотек сімейного читання та 102 бібліотечних пунктів [1].

Реальністю стала повна чи часткова децентралізація бібліотек, що

розпочалася з Новоайдарського району. Сьогодні повністю децентралізовані ще й бібліотеки міста Северодонецька та Перевальського району, а частково - Попаснянського району. Вирішується питання про децентралізацію бібліотек Слов'яносербського району [6].

Шостий період – інформатизація бібліотек області (початок ХХІ ст.). Становлення України як демократичної держави вимагає забезпечення прав громадян на отримання необхідної інформації, які зафіксовані в Загальній декларації прав людини, прийнятій ООН і ратифікованій Україною. В той же час, на сьогодні майже єдиними державними закладами в області забезпечення вільного й рівноправного доступу кожної людини до інформації є бібліотеки.

На 1.01.2009 р. населення Луганської області обслуговують 1538 бібліотек всіх систем та відомств (в т.ч. 771 бібліотек в містах обласного підпорядкування та 767 – в районах) (рис. 1).

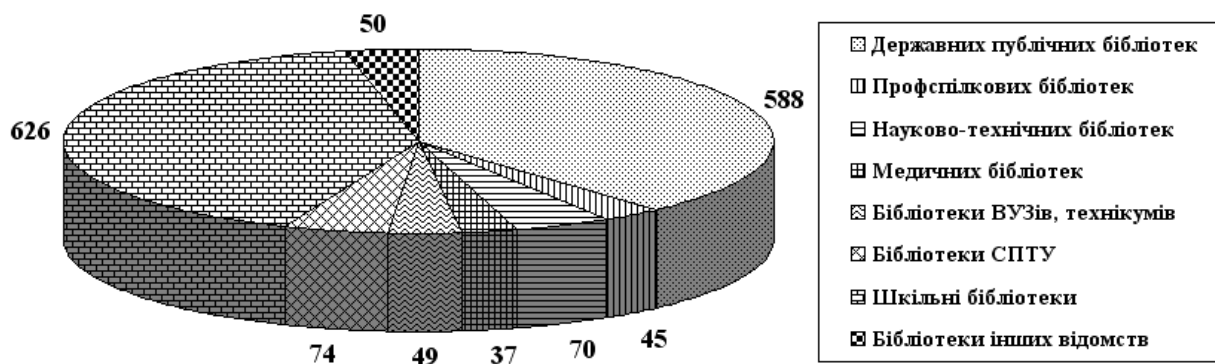

Рис. 1. Бібліотечна мережа Луганської області на 1.01.2009 р. [1]

Бібліотеки, завдяки своїм інформаційним функціям, опинилися в центрі процесів, пов'язаних з побудовою інформаційного суспільства. Процеси інформатизації суспільства надали позитивної динаміки впровадженню сучасних інформаційних технологій у діяльність бібліотек. Створюються бази даних, обслуговують користувачів за допомогою веб-ресурсів. Протягом декількох років в найкрупніших книгозбірнях Луганська діють Інтернет-офіси, Інтернет-центри, набирає темпів комп'ютеризація бібліотек Луганщини. На 1.01.2009 р. 27 бібліотек області мали вихід до Інтернету та оснащені сучасними електронними засобами (239 комп'ютерів, в т.ч. в обласних бібліотеках – 105, в інших – 134, з них 83 мають вихід до Інтернету) [1]. Важливість питань інформатизації суспільства підкреслювалася на засіданні Ради Європи, де голови Урядів поставили завдання створити «найбільш конкурентноспроможну та динамічну економіку, що опирається на світові знання». У зв'язку з цим значно зростає роль бібліотек у побудові спільного інформаційного простору. Пріоритетних засад набуває інформатизація бібліотечної справи регіонів України, що з року в рік розширює можливості доступу населення до інформації. Для того, щоб змінити стереотипи сприйняття

бібліотеки як центру культури та дозвілля, має робитися все для забезпечення населення необхідною інформацією на різноманітних носіях, в різних сферах життя суспільства, розвиваються та впроваджуються інноваційні технології, які спроможні забезпечити населенню повний доступ до будь-якої інформації. Це в повній мірі відноситься і до Луганського регіону [5].

Перед бібліотеками Луганської області стоять дуже важливі завдання. Серед головних тенденцій розвитку бібліотечної справи можна виділити інформаційну складову, що сприяє прискоренню перетворення суспільства в інформаційно забезпечене. Бібліотеки підвищують якість інформаційно-літературного обслуговування задля забезпечення наукових, освітніх, соціальних потреб населення.

Актуальним залишається завдання збереження і розширення наявної інфраструктури бібліотек. Зусиллями обласних організацій та органів місцевого самоврядування, всього бібліотечного середовища Луганщини вдалося на початок ХХІ ст. в основному зберегти мережу бібліотек. За останні роки кількість бібліотек практично не зменшувалася (а в деяких регіонах навіть збільшилась), поступово спостерігається стабілізація їх фінансування та загальної чисельності працівників. Поряд із державно-комунальною мережею бібліотек в області, особливо у великих містах, почали створюватися і розвиватися недержавні бібліотеки, це, перш за все, бібліотеки приватних шкіл, гімназій, вищих учбових закладів [5].

Література: 1. Бібліотечна система Луганської області в 2008 році (статистичні дані відділу наукового аналізу та розвитку бібліотек Луганської обласної універсальної бібліотеки ім. М. Горького). 2. Дом, где хранятся «Ключи счастья»: Из истории областной библиотеки // Жизнь Луганска. – 2003. – 26 ноября. – с. 19; 3 декабря. – с. 19; 10 декабря. – с. 19. 3. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.1997 року № 510 «Про мінімальні соціальні нормативи забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні». 4. Сорокіна Л.М. Система бібліотечного обслуговування: з минулого в майбутнє // Тези та повідомлення Бібліотечних читань-2003 «Бібліотечна Луганщина: історія і сучасність» / Уклад. Л.М. Сорокіна. – Луганськ, 2004. – 36 с. – с. 8-9. 5. Соцков О.В. Сучасні тенденції розвитку бібліотечного середовища регіону // Тези та повідомлення Бібліотечних читань-2003 «Бібліотечна Луганщина: історія і сучасність» / Уклад. Л.М. Сорокіна. – Луганськ, 2004. – 36 с. – с. 3-7. 6. Шлях крізь століття: З історії державних бібліотек Луганщини / Упорядн. Сорокіна Л.М., відп. за вип. Соцко О.В. – Луганськ: Книжковий світ, 2002. – 23 с.